

Openingsrede van de voorzitter, ir. D. Sikkel gehouden op de 45ste voorjaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op 6 mei 1971 te Ootmarsum

Namens het Bestuur heet ik u allen hartelijk welkom op onze 45ste voorjaarsvergadering. In het bijzonder een woord van welkom aan onze nieuwe leden, voorzover deze hier aanwezig zijn:

K. Adema, ir. S. Andel, G. Bruggink ing., mevrouw M. M. van Florenstein Mulder-Muller, ir. K. E. Huizinga, A. Jansen, N. M. de Jonge, G. J. Koenders ing., G. van der Laar, mevrouw W. J. Leenhoff-Montagne, H. A. Ludwig ing., drs. P. J. Veldhuizen, ir. J. Verkoren en J. S. Zwanenburg ing.

Op 5 april 1971 overleed ons lid jhr. mr. dr. L. H. K. C. van Asch van Wijck, oud Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden, eigenaar van het landgoed Prattenburg te Rhenen. De heer Van Asch van Wijck heeft als voorzitter van de toenmalige Commissie Van Asch van Wijck grondlegend werk verricht voor de totstandkoming van de Boswet.

Mag ik u hierbij verzoeken om op te staan en de overledene enige ogenblikken te gedenken.

Dames en heren,

Hoewel de weersomstandigheden in de afgelopen periode bijzonder gunstig waren en er volop gelegenheid was om de velling, de herbebossing en de bebossing op tijd uit te voeren, stonden de beheerders voor grote problemen. Er is een tekort aan geschikte arbeidskrachten en het benodigde bosplantsoen van hoge kwaliteit is in onvoldoende mate verkrijgbaar.

Gelukkig breekt het inzicht baan dat alleen door samenwerking deze problemen effectief kunnen worden opgelost. Indien meer bosbezitters ertoe zouden kunnen overgaan om het beheer toe te vertrouwen aan grote rentmeesterskantoren, zou in feite reeds een flink stuk schaalvergroting in de planning van inkoop, verkoop en uitvoering van werken te zijn verwezenlijken. De beheerskosten weerhouden echter de meeste boscigenaren hiertoe over te gaan. De oorzaak van de gebrekkige zaad- en plantsoenvoorziening moet meestal bij de boscigenaren zelf worden gezocht. Slechts indien de kwekers tijdig, d.w.z. vaak enkele jaren vooraf ingelicht zouden worden omtrent de te verwachten vraag, dan zou hiermede de bekende vicieuze cirkel doorbroken kunnen worden. Het Staatsbosbeheer en het Bosbouwproefstation zouden hier veel meer dan tot

duisver actief coördinerend kunnen optreden.

Ruim twee jaar geleden nam de Hoofdingenieur-Directeur van het Staatsbosbeheer in Gelderland het initiatief om samen met enkele beheerders van grote bezittingen op de Veluwe zogenaamde werkpakketten samen te stellen. In deze nieuwe vorm van samenwerking trachten de beheerders hun activiteiten te bundelen op het gebied van inkoop, verkoop en uitvoering van werkzaamheden. In dit voorjaar heeft het uitvoerige overleg tot de eerste praktische resultaten geleid.

Sinds kort heeft de Vereniging van Boscigenaren op de Utrechtse Heuvelrug een initiatief ontwikkeld dat kan leiden tot een doelmatige wijze van houtverkoop. Voorts wijst het Staatsbosbeheer in het kader van de bosbouwvoorlichting op de mogelijkheden en voordelen van samenwerking. Als grootste boscigenaar is deze dienst in principe bereid om bepaalde samenwerkingsvormen met particuliere boscigenaren aan te gaan, mits deze vormen van samenwerking er niet toe leiden dat deze belemmerend werken op de activiteiten van de rentmeesterskantoren. Zowel het Staatsbosbeheer, de vele bosbezittende gemeenten als de particuliere bosbezitters zijn ten zeerste gebaat met een aantal aannemers die in boswerkzaamheden zijn gespecialiseerd.

In dit verband kan de voorgenomen reorganisatie van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij worden gememoreerd, waarbij de verschillende activiteiten in afzonderlijke zelfstandige werkmatschappijen zullen worden ondergebracht, te weten Heidemij Nederland N.V. en Adviesbureau Arnhem N.V. In de Heidemij Nederland N.V. zullen alle cultuur technische, civieltechnische en bosbouwkundige werkzaamheden worden voortgezet. Het adviesbureau Arnhem N.V. adviseert op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingsplannen, stedebouw, milieu en landschap. Ook ontwerpt het projecten, o.a. ten behoeve van de landschapsbouw en de recreatie.

Hoewel vele bosbezitters wel overtuigd zijn van de noodzaak om tot een of andere vorm van samenwerking te komen, zijn de resultaten in de praktijk vaak teleurstellend. De vraag kan thans worden gesteld of het niet gewenst is dat de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op dit gebied

initiatieven gaat ontplooiën die kunnen leiden tot een snellere opbouw van samenwerkingsvormen.

Hoewel in de herfst de houtmarkt gunstige perspectieven toonde, waren de ontwikkelingen gedurende de wintermaanden en dit voorjaar niet onverdeeld gunstig.

Wat het loofhout betreft is de vraag naar zaaghout en brijzelhout bevredigend. Goede kwaliteiten stamhout brengen f 5 á f 10 meer op dan vorig jaar. De vergrote productie van de papierindustrie De Hoop en de bouw van de houtstoffenfabriek Peppelhout N.V. maken het in de toekomst mogelijk al het inlandse brijzelhout van loofhout tegen redelijke prijzen af te zetten.

Ook voor het naaldhout zijn de prijzen voor stamhout en paalhout beter dan vorig jaar. Minder gunstig zijn de berichten omtrent de afzetmogelijkheden in de brijzelhoutsector. Structurele moeilijkheden bij de papierindustrie, een aarzelande houding van de spaanplaatindustrie en een te snelle kap tengevolge van de abnormaal zachte winter hebben de markt in Noord-Duitsland en Nederland sterk afgezwakt. Door de moeilijkheden waarin de papierindustrie Van Gelder en Zonen N.V. kwam te verkeren, bleef de toename van de vraag naar papierhout beneden de gestelde verwachtingen. De binnenlandse verwerking van brijzelhout van naaldhout tot papier is voor de houtafzet en daarmee voor de gehele Nederlandse bosbouw van grote betekenis. Over de mogelijkheden van het blijven voortbestaan van de afzetmogelijkheden van papierhout in Nederland valt nog niets te zeggen. Op het ogenblik is een structuuronderzoek aan de gang, waarbij zowel aandacht wordt geschonken aan de mogelijkheden van de houtproductie in Nederland ten behoeve van de papierindustrie als ook aan de betekenis die deze industrie heeft voor de nederlandse bosbouw.

In het algemeen kan echter wel worden gesteld, dat de prognoses van de FAO omtrent de steeds groter wordende houttekorten in Europa nog aan de voorzichtige kant waren. De toeneming van de vraag zal echter, gezien de grote verwerkende units, schoksgewijs verlopen. Zoals de markt thans is te overzien, zal in de toekomst het zaaghout, paalhout en brijzelhout, zowel van naaldhout als van loofhout, een goede prijs kunnen opbrengen mits industrie, handel en producent nauw met elkaar samen willen werken om te komen tot een efficiënte afzet van grote hoeveelheden hout in gelijkmatige kwaliteiten en geleverd over een langere termijn.

Wederom kan worden geconstateerd dat de overgang van de bosgronden uit de zuiver particuliere sfeer naar de overheid en daaraan verbonden instellingen zich geleidelijk voortzet.

Evenals vorig jaar het geval was, is het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk bereid om ten behoeve van particuliere natuurbeschermingsorganisaties leningen te garanderen tot een

bedrag van f 15 miljoen. Voor staatsaankopen werd op de begroting van het Ministerie van CRM f 10 miljoen gereserveerd, terwijl op de begroting van het Ministerie van LV eenzelfde bedrag voor dit doel werd opgebracht.

De belangrijkste aankopen die sedert oktober 1970 tot stand kwamen waren: de gemeentebossen van Bergen (in Limburg) en Borger (in Drenthe) tot een totale oppervlakte van ruim 500 ha; de landgoederen Huize Ruurlo, Koningsbelten en Duivelshof tot een oppervlakte van bijna 660 ha.

Ten behoeve van CRM werden zeven nieuwe reservaten aangekocht met een totale oppervlakte van ruim 110 ha, terwijl 98 bestaande reservaten met 730 ha werden uitgebreid.

Van de aankopen verricht door particuliere natuurbeschermingsorganisaties, kan in dit verband worden vermeld de aankoop van het 127 ha grote landgoed "De Haspel" door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten.

Hoewel wij ons verheugen dat op deze wijze weer een grote oppervlakte natuurterrein en bos werd veilig gesteld, moeten wij helaas constateren dat het percentage echt particulier bosbezit hiermede weer aanzienlijk is verminderd en dat hiermede het veelgeprezen gespreide eigendom in gevaar komt. Met het Bosschap zijn wij van mening dat gestreefd moet worden naar handhaving van het gespreide eigendom. In dit verband kan de vraag worden gesteld of de overheid het subsidiebeleid ten behoeve van het zuivere particuliere bosbezit niet meer moet richten op structuurverbetering dan op conservering.

Het Bestuur van de Studiekring organiseerde op 13 november een bijeenkomst over de toekomstmogelijkheden van de bosbouw in Nederland in verband met de herstructurering van de landbouw. Acht preadviseurs gaven hun visie over de verschillende aspecten van dit onderwerp. Door het Bosbouwproefstation en de Stichting voor Bodemkartering werd voor deze dag een bosbouwgeschiktheidskaart van Nederland vervaardigd die een essentiële bijdrage betekent voor de opstelling en uitvoering van een programma van bebossing. Een voorlopig onderzoek toonde aan dat reële mogelijkheden aanwezig zijn voor bebossingen op grote schaal op 51 plaatsen met een totale oppervlakte van minstens 100.000 ha. De realisatie en in het bijzonder het tempo van de voorgestelde bebossing is afhankelijk van het subsidie- en aankoopbeleid van de overheid. Voor deze studiekringdag bestond zeer veel belangstelling van de zijde van de landbouw, de cultuurtechniek, de planologie, de natuurbescherming, de bos- en landschapsbouw alsmede van de volksvertegenwoordiging en pers. Voor nadere bijzonderheden omtrent het verloop van deze dag, de behandelde onderwerpen en de inleiders moge ik hierbij volstaan te verwijzen naar het speciale nummer van het Nederlands Bosbouw Tijdschrift dat aan

alle deelnemers, alle leden van onze Vereniging en overige belangstellenden een dezer dagen zal worden toegezonden.

Met het organiseren van deze studiekringdag heeft het Bestuur van de Studiekring een waardevol initiatief ontwikkeld tot de zozeer door ons bepleite uitbreiding van het bosareaal. Het Bestuur van uw Vereniging ziet het als zijn taak om de ontwikkelde ideeën verder door te leiden naar beleidsvoerende instanties. Daartoe heeft het Bestuur oriënterende besprekingen gevoerd met achtereenvolgens de Directie van het Staatsbosbeheer, de Directie van de Cultuurtechnische Dienst en het Dagelijks Bestuur van het Bosschap. Op grond van het gevoerde overleg, is het Bestuur tot de conclusie gekomen dat het raadzaam is om uit de lijst van 51 voorgestelde bebossingen een klein aantal te kiezen (voorlopig wordt gedacht aan 4) en daarvoor in het bijzonder de aandacht te vragen, niet alleen van de centrale en provinciale overheid maar ook van de georganiseerde landbouw en natuurbescherming. Het Bestuur is van mening dat de voorgenomen uitbreiding van het bosareaal nieuwe kansen kan bieden aan het particuliere bosbezit. Door het opstellen van regionale bebossingsplannen en door invoering van een gedifferentieerd subsidiebeleid, kan een bijdrage tot de noodzakelijke herstructurering van de landbouw worden geleverd. Wij zijn ons zeer goed bewust dat grote verschuivingen in het grondgebruik zich slechts langzaam kunnen voltrekken en deel uit moeten maken van een landinrichtingsbeleid met een veelzijdige doelstelling.

De onlangs doorgevoerde reorganisatie van het Ministerie van Landbouw en Visserij, waarbij een nieuw Directoraat-Generaal voor Landinrichting en Visserijen werd ingesteld, geeft ons goede hoop dat hiervoor duidelijke beleidslijnen zullen worden gegeven.

Voorts acht het Bestuur het gewenst dat een meerjarenprogramma voor de bosbouw wordt opgesteld. Dit programma zal in het bijzonder gericht moeten zijn op de uitbreiding van het bosareaal. Vanuit de bosbouw zal een visie moeten worden ontwikkeld onder andere omtrent eigendom, plaats, oppervlakte en functie van de nieuwe bossen in Nederland. Daarbij zal tevens moeten worden aangegeven welke beleidsmaatregelen van de overheid hiervoor noodzakelijk worden geacht.

Op voorstel van het Bestuur zal het Bestuur van het Bosschap hiertoe een Commissie instellen met als opdracht een rapport aan het Bestuur van het Bosschap uit te brengen. De samenstelling van deze Commissie alsmede de formulering van de opdracht zal geheel in wederzijds overleg geschieden.

Met het oog op de komende kabinetsformatie werd

door het Bosschap een beleidsprogramma voor de bosbouw*) opgesteld. Dit programma werd toegezonden aan de secretariaten van de Kamerfracties van de verschillende politieke partijen. Het Bosschap geeft daarin te kennen dat het bosbouwbeleid zich in de komende jaren niet alleen moet richten op de instandhouding, doch evenzeer op de uitbreiding van het bosareaal waarbij zoveel mogelijk gestreefd dient te worden naar handhaving van het huidige gespreide eigendom. Tevens wordt in het belangwekkend document aandacht gevraagd voor het fiscale beleid en waarbij in het bijzonder wordt gepleit voor verruiming van fiscale faciliteiten en voorts aandacht besteed aan het ruimtelijk beleid, de waterschapsfinanciën, de beloning en scholing van werknemers, alsmede de positie van het Staatsbosbeheer.

Met voldoening hebben wij kennis genomen van het feit dat door de Staatssecretaris van Financiën bij de Tweede Kamer een ontwerp van Wet tot wijziging van de Wet op de Vermogensbelasting is ingediend. Hiermede wordt beoogd de bezitters van landgoederen enige verlichting te geven van de hoge lasten die voor de instandhouding van hun landgoed noodzakelijk zijn.

Dames en heren,

Onze Vereniging stelt zich ten doel het bevorderen van de bosbouw in ruime zin, waaronder mede wordt verstaan de landschapsbouw voor zover deze betrekking heeft op bomen en houtopstanden. Om het gestelde doel te kunnen bereiken, hebben wij behoefte aan een breed georiënteerd bestuur en aan een verruiming van de toelatingsmogelijkheden voor nieuwe leden. Dit is de reden van ons voorstel om het Bestuur met twee leden uit te breiden. Tevens hebben wij het voornemen om meer dan voorheen het geval was, gebruik te maken van de toelatingsmogelijkheid genoemd in artikel 6, lid 6 van de Statuten.

In dit korte bestek is het niet mogelijk om een volledige opsomming te geven van de vele nationale en internationale belangrijke feiten en ontwikkelingen die in de afgelopen periode hebben plaats gevonden. Met voldoening kunnen wij constateren dat vele van onze leden een actieve rol bij deze ontwikkelingen hebben gespeeld. Ik heb mij moeten beperken tot die feiten en ontwikkelingen waaraan het Bestuur in de komende maanden speciale aandacht hoopt te besteden. Het weet zich hierbij in het bijzonder gesteund door de deskundige bijstand van de leden van de Commissie van Advies, het Bestuur van de Studiekring en de Redactie van het Bosbouw Tijdschrift.

Onze excursies hebben als thema: de betekenis en de mogelijkheden van het particuliere bosbezit. Onze excursieleiders de heren ir. A. M. van Nes, J. Walgemoed ing. en H. C. Hop ing. zullen ons iets laten

* Zie de publikatie ervan elders in dit nummer (Red.).

zien van "Het Land van de Dinkel", zoals dit is ontstaan door toedoen van de Twentse boer, de Twentse industrie, stichtingen en verenigingen ten algemene nutte, rijks- en provinciale diensten en nog zo vele andere personen en instellingen die ieder op hun eigen wijze hun bijdrage gaven aan noordoost Twente. De schoonheid van dit land met zijn heuvels en dalen, bronnen en beken, bossen en heidevelden, korenvelden en weiden, zandverstuivingen en moerasen werd zo kundig beschreven door W. H. Dingel-

dein in zijn boek "Het Land van de Dinkel".

Op de tweede excursiedag hopen wij 28 leden van de Vlaamse Bosbouwvereniging als gasten te mogen begroeten die deze week een studiereis door Nederland maken.

Na u interessante en gezellige excursiedagen te hebben toegewenst, verklaar ik hierbij de 45ste jaarsvergadering van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging geopend.

Bosbouwpraktijkschool

Al is het seizoen al gevorderd, toch willen wij u nog wijzen op het cursusprogramma 1971 van de Bosbouwpraktijkschool te Arnhem-Schaarsbergen. Het voorziet in de volgende cursussen voor werknemers en leerlingen in het leerlingstelsel:

algemene bosbouwkunde	(16)
rationalisatie van de arbeid in de bosbouw	(16)
motorzagen en bosmaaiers	(12)
aanleg en onderhoud van landschappelijke beplantingen	(16)
snoeien van laanbomen	(16)
chemisch bestrijden van onkruid en opslag	(12)
kleine trekkers en aanbouwwerktuigen	(12)
kennis van machines en werktuigen	(12)
bediening van trekkers en kranen	(12)
onderhoud van grasvelden	(12)
onderhoud van gereedschap	(16)

Het maximum aantal deelnemers per cursus is tussen haakjes vermeld.

Voorts is een aantal cursussen voor leidinggevend personeel in het programma opgenomen en wel: kennis van machines en werktuigen, 5 dagen chemisch bestrijden van onkruid en opslag, 3 dagen aanleg en onderhoud landschappelijke beplantingen, 3 dagen

behandeling van laanbomen, 3 dagen

bedrijfskadercursus, 6 dagen

aanleg en onderhoud van grasvelden, 3 dagen

bevordering van de veiligheid in het bosbedrijf, 1 dag

Het maximum aantal deelnemers van deze cursussen voor leidinggevend personeel bedraagt 20.

Tenslotte wordt een tweetal studiedagen voor hoger kader georganiseerd, waarin de onderwerpen scholing in de bosbouw en toepassing van chemische middelen in bos- en landschapsbouw ter discussie worden gesteld. Het gedetailleerde programma met tijdsindeling kunt u aanvragen bij de Bosbouwpraktijkschool, Koningsweg 35e, Arnhem, tel. 085-455628.

"Hoe groen is mijn huis"

door Kees Stip

Ik weet dat honden bijna even grote schade aan de wildstand kunnen toebrengen als bosesigenaren, maar hoe kon ik de man duidelijk maken dat mijn hondje herhaaldelijk in mijn armen vliegt omdat hij meent te worden achtervolgd door een wild konijn?

Het hoefde niet. De bosesigenaar was in een stralend humeur, aaide mijn hondje en begon een opgewekt betoog over de houtsituatie in de wereld. Die is hopeeloos, behalve voor hem.

Hij legde mij uit dat de mensen er overal maar op los hebben gekapt, in het bijzonder in de noordelijke landen waar de bossen eeuwig zingen maar de zagen nu niet meer.

Ze hebben alles platgekapt, en ze beseffen nu dat ze honderd jaar moeten wachten voordat er weer iets te kappen valt. Want in die kou groeit alles ontzettend langzaam. Daardoor zijn de binnenlandse houtprijzen fors gestegen, en de bosesigenaar had al een nieuw hoedje kunnen kopen. Het oude tochtte, omdat de mot of de hagel er in zat. Binnenkort, zei hij, zou de bosbouw zo voordelig worden dat de boeren bomen zouden gaan verbouwen inplaats van bieten. Hij hief zijn hand naar zijn hoedje en vervolgde fluitend zijn weg, mij met mijn niet geringe gedachten alleenlatend.

(Overgenomen uit "Beter met Max", uitgave Rheuma-stichting).

Commentaar: de ideeën van Bunnik schijnen veld te winnen! (Zie ons extra nummer van april jl.). Red.